

— Mi a neve kiednek?

Erre az illető nagy tétovázva megnevezi magát, hogy ő lemhényi Bodó Péter.

— Hisz azok, a kik közé maga is számítja magát, soha sem tartottak lovat Almásban — válaszul erre Dézsi.

— Az igaz felel erre a tolvaj, de én ezeket most vettem.

Mondja inkább, hogy most „szerezte“ kend folytatja Dézsi — ha pedig vette, hát mutassa a lócéduját — mondja a megyebíró.

Azt nem tudok mutatni, mivel nem adott a kitől vettem.

Míg a kérdezősködés folyt, azalatt a tolvajnak csernátóni kollégája, ki eddig a szekér derekában feküdt, leszállt, és mindenképen menekülni akart, a mit azonban a körülállók megakadályoztak.

Végre mentegetni kezdte magát, hogy ő csak a falu végén ült fel, de Dézsi csak nem tágitott mellőle.

A jegyző, bíró, stb. megérkezvén a gyanus egyeneket a község házához szállították; s míg a másodbíró jelentést írta a járásbíróhoz, azalatt csendőrök érkeztek, kik épen a jómáradakot keresték, a Bereckből ellopott lovak miatt.

Ezen ügyes eljárásért a k-sztleléki előjáróság valamint az említett megyebíró és fuvaros méltán megérdemlik, hogy a nyilvánosság terén is dicséretet nyerjenek.

Sajnálattal kell tudatnom, hogy ezen két lábú medvékén kívül a vadászat eredménytelen volt; pedig, a mint hírlík, a medve újabb ismét elpusztított egy marhát épen azon környékben, a hol a vadászat tartott.

P.

KÖZGAZDASÁG.

A z ü s z ö g r ö l .

A „Nemere“ közelebbi számaiban olvastam az üszögről jóakaratu és behatóan tájékoztató cikkeket.

Tekintve azon kiszámíthatatlan, milliókra menő kárt, melyet az üszög ez évben hazánkunk okozott — a tárgy szerfeletti fontossága szükségké teszi minden földmivelő gazdának tisztába jönni: mi az üszög, hogy fejlődik, mik kedveznek fejlődésének, mi óv- és ellenszerei? Nem lesz tehát ha szónélküli, az ősi gabonák vetési idejének beálltával az elősorolt igen fontos tudnivalókkal foglalkozni, s midőn azt teendő, e tárgyban elméleti és gyakorlati ismereteim közlését elhatározom — előre bocsátani kívánom, hogy az alább emlegetendők nem újabb találmány, de az elmélet és gyakorlat karöltött hosszas kutatásának ép oly fáradságos, mint tanulságos vivmánya.

Az üszög, a növényeknek üszöggomba sporák által előidézett betegsége.

Előfordul gabonánem növényeink közül búzán, árpan, zabon, tengerin (törökbuza), kölesen és rozszárán is, továbbá előfordul számos vadontermő növényen, mint: sás, perje, vadzab, kikirics stb. Az üszöggombáknak mintegy 45 faja ismeretes, melyek közül a gazdákat főképp a gabona-üszög érdekelvén, csak azok ösmertetését célozzuk; — megjegyezve, hogy a gabonáinkon található szárnyaló, kő és zsirosüszög fajtákat — azonosak lévén azok kifejlődés s egyéb mozzanatokra — egy kalap alatt a közös „üszög“ néven tárgyaljuk.

Gabonáink befertőztetése sz Ustilago Carbo nevű üszöggomba sporái által történik, mely sporák kedvező körülmények között 4—5 óra alatt csírázásnak indulnak és csírképességüket több évig is megtartják, csakhogy akkor nem oly könnyen és biztosan ébrednek életre.

Az üszög csírázásához nélkülözhetetlen feltétel a lég, meleg és nedvesség; azoknak kellő mérvűen meglétele esetén az üszögsporák körülvevő két finom hártya közül a külső megreped, a belső hártya pedig folytonos víz felvétel után egy sajátos alakú tömlővé női ki magát, mely csirtómló — promycelium — nevet visel.

A promycelium tovább fejlődéshez megkívánják, hogy a fiatal gabonánövény jöjjön érintkezésbe, mely esetben annak hámszövetén keresztülhatolva, az a gabonánövény belsejébe jut és a növény szöveteiben fejlődési feltételeit megtalálva tovább fejlődik és myceliumot termel, a mycelium a gabonaszár növekedésével annak felső részébe — virágzatába — jut és ottan sporákat termel, mely sporák a magtokban fejlődésnek induló gabonaszemeket támadják meg és azok rovására fejlődnek csirtómlóvé, a csirtómló pedig 3—4 részre osztva myceliumokat, a myceliumok sporákat, s így tovább termelhetnek mindaddig, míg azon növényi nedveket fel nem emésztették, melyből rendszerint viszonyok között a gabonaszemnek kellett volna kifejlődni.

Az üszöggomba spóra legfőbbször a vetőmaggal vetetik a földbe, hol mindkettő csírázásnak indulva az üszög promyceliuma a fiatal gabonánövénybe hatol és ottan a leirott fejlődési viszonyok meggyeresztül, s a gabonaszem táplálására rendelt növényi nedveket felemésztése után, a megtámadott virágzat maghona üszögsporák tömkelegét és sajnos, nem a várva-várt gabonaszemet zárja.

Hogy az üszög csupán üszögsporákból kép-

ződik-e, avagy föld, időjárás és beteges vetőmag közrehatása önállóan is fejlesztik? Az nincs még végleg eldöntve, s ma is vitatárgyat képez — azonban nincs a nagytérmezben ok okozat nélküli s vitatkozának bár az üszög képződési okai felett — merjük állítani: üszögszóra kedvező körülmények között üszögöt hoz létre.

Az üszögszóra gabonánövényeinkhez vitetik üszögös számból nyert trágya, földnedve, szél, eső és főkép a vetőmaggal — s így érdemelegesen győztes azon harcok nagy tábora, kik az üszögöt a fertőztetés kifolyásának tartják, annak megakadályozására óv- és ellenszerekről gondoskodnak — azon harcok kis tábora ellenében, kik tagadják az üszög fertőztető képességét s minden óvszert semmitőrenek mondvá istenre bízzák magukat, állítva üszögöt időjárás... s tudj isten még mi szül.

Szegény nagylelkűek! nem jut eszükbe „segíts magadon, s az isten is megsegít“ várják tán eldorádó országának megjövését, midőn a buzaszár kalász helyett kész kalácsot terem! Nem jó lenne hozzá szél galamb?!
E sorok írója nem hiszi, hogy az üszög ég, föld vagy eső szülte lenne — szerinte ég szülte ha a szél által felkapott s tova szálló spórát égből jövének, — föld szülte, ha a talaj részecsei között levő vízzel tova áramló spórát talaj szülte, — és végül eső szülte, ha a légürben lebegő s az eső által onnan földre hozott spórát égszülte, — de hiszi és állítja: üszögöt csupán üszögszóra idézhet elő, vitessék bár az a gabonánövényhez földnedve, szél, eső vagy vetőmaggal.

Hogy üszögöt nedves időjárás, vagy ehez hasonló calamitás nem szül, szabadon bizonyító példával felhozom: Sárköz mezőváros (Sztarmár m.) határában a kisgazdák tagosítatlan birtokán, f. évben a búzák 20—70%-ig voltak üszögösök, — azonban azon kevés gazda, ki hibátlan vetőmagját kellően pácolva vette, buzájában üszögöt nem, vagy csak szórányosan talált — így a helybeli uradalom pár cselédjének buzája, kik az onnan szegődményül kaptak búzát szortirozva és pácolva vetették, ment volt teljesen az üszögtől, noha földrészteliek említett kisbirtokosokéval mesgyés és minden tekintetben azonos volt.

Elfogadva az üszög keletkezésének okául az üszögszórak általi fertőztetést, s tudva, hogy gabonánövényeinkkel az üszögszórak trágya földnedve, szél, eső és vetőmag közvetítik — lassuk meny nyíban vagyunk képesek megakadályozni amazok közvetítését.

Pethő György,
gazdatiszt.

(Vége következik)

Felhívás.

A háromszékmegyei „Erzsébet árvalány“ nevelőintézetnek a k.-vásárhelyi „Stephanie menház“nak s k.-vásárhelyi közkórháznak kezelő bizottságai a nevezett intézetek javára egy tárlat rendezését tűzték ki feladatukul.

Ezen tárlat rendezésének elhatározásakor két cél lebegett a bizottságok szeme előtt t. i. egyfelől az, hogy általa a még gyámoltásra és pártolásra oly nagy mértékben szükséges érző jótékony intézetek alapgyoza gyarapodjék, másfelől pedig vidékünk minden egyes haladni vágyó és másokra buzdítólag hatni törekvő lakójának alkalom nyujtassék ismereteit szorgalmának, ügyes gyakorlatosságának és szakképzettségének egész vidékünk érdekében hasznosítható eredményeit másokkal közölni s nem egy szükséges dísz- és hasznos munka vagy tárgy előállításával a közfigyelmet felélesztve lendítőleg hatni általános jólétünkre. Így eltekintve attól, miszerint mindnyájunkra nézve megnyugtató örvendetes hatást gyakoroland, ha egy csomóba összegyűjtve látjuk, miszerint oly sok tekintetben háttérbe szorított vidékünk távol az ipar és közforgalom központjaitól magára is életképes és kiállítni tud mindent a mi az izlés, csinoság és hasznosság tekintetében szükséges, reméljük nemcsak helyi érdekűnek s nemcsak a három intézetre, hanem az egész vidékre nézve pártolás által mentől sikerültebb tenni mintegy hazafi és honleányi nemes kötelesség.

A kiállítás K.-Vásárhelyt leend az 1878-ik októberhő 20—30 napjág.

Zágon, 1878. szept. 27.

Báró Szentkeresztly Stephanie,
a fentebbi intézetek elnöke.

LEGUJABB.

Doboj, szept. 22. A fölkelők ugylátszik előkészületeket tesznek Tuzla kiürítésére. Az hiszik itt, hogy a fölkelők csak Zvornikban fognak ellentállást kifejteni. Ma omlik itt az eső, de azért várják Tuzla gyors megszállását.

Paris, szept. 22. A „République Française“ constatálja Európa ingadozó állapotát és így szól: Utánozzuk Bismarck okosságát, ne kötelezzük le magunkat senkinek, kövessük óvatos magatartást, a veszélyek ideje még nem mult el és a kísérletek ideje még kevésbé. Ezt válasznak tekintti arra a hirre, hogy Anglia tanácsolta Franciaországnak Tunis elfoglalását.

London, sznt. 22. A „Daily News“-nak távirják Athenből, hogy az orosz főhadparancsnok Pé-

tervárból kapott utasítás folytán a San-Stefanóban maradt orosz lovasságot Görögországnak egy Törögország ellen kitörendő háboru esetére átengedte.

KÜLÖNFÉLÉK.

* A hivatalos lap f. hó 23-iki száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Igazságügyi magyar miniszterem előterjesztésére, Csemegi Károly igazságügyminiszteri államtitkár, ezen hivatalától saját kérelmére, kitűnő szolgálatainak elismerésével felmentem, őt Curiam legfőbb ítélőszéki osztályához tanácselnökké kinevezem.

Kelt Schönbrunnban, 1878. szept. 12. én.

Ferenc József, s. k.

Dr. Pauler Tivadar, s. k.

— Háromszékmegyei rendkívüli közgyűlése ma tartott meg csekély számú bizottsági tagok előtt. Főtárgyát a gyámsági és gondnoksági szabályrendeletek átdolgozása képezte. Az állandó választmánynak e tárgyban készített munkálata nagyrészen elfogadtatott; a leltározás kezelését illetőleg a kiküldött szakbizottság véleményét fogadta el a közgyűlés. A szakbizottság részéről Sára Tamás volt az előadó, ki alapos tárgyszerűséggel és kitűnő szakavatottsággal tünt ki. Veres Gyula, városi tiszti ügyész megválasztását a közgy. helyben hagyta. A székyei nemzeti muzeum-ör kinevezését egyelőre ideiglenesen, tudomásul vette. — Több megyei, községi és magán ügy elintézését után Székely Gergely csakugyan beadta indítványát az okkupált hadsereg visszahívására A felavasott indítványt követő hosszu hallgatás arra a tapintatos lépésre vezette Székely Gergely urat, hogy a tagok csekély számának indokolásával visszavette a desperatus indítványt. A gyűlés 2 óraker ért véget.

— Lelkészválasztás. A sepsi-szentgyörgyi ev. reformátusok f. hó 24-én tartott papválasztó közgyűlésükön R. é v a l a j o s ilyefalvi lelkészt választották meg. A beadott 129 egész szavazatok mindenikét Révay ur kapta, tehát ellenjelöltje nem volt. Révay urban az egyház derék lelkeszt, a tanintézetek szakavatott tanügybarátot, a város egy humánus érzsű művelt embert nyert. — Szivünk-ből kívánunk neki új állomásán hosszan tartó boldogságot.

— A sepsi-szentgyörgyi nők segélygyűjtő bizottsága ma esteli 7 óraker fillérestélyt tart 10 kr. belépti díj mellett. Ugyanily estélyeket rendez a k.-vásárhelyi nő-egylet is. Ez estélyek sebesülteink segélyezésére lévén rendezve a közönség pártolásában minden esetre részesülni fognak.

— Első közlemény a Boszniában megbeszéltek részére tett adományokról: 1) Az ilyefalvi önképző kör 54 frt 25 kr és 2 drb huszas, 3 klgf és 50 drg tépés, 25 drb szivar. 2) Csiki Andrásné urasszony (Sztgyörgyöl) 1 kiló tépés, 8 db sebkötő. 3) Bogdán Istvánné és Bogdán Andrásné ó nagys. 2 kiló tépés. 4) Gidófalvi Mari és Anna kisasszonyok 1 kiló 37 drg tépés. 5) Bartha Károlyné Bodola Ágnes s 3 kiló tépés és sebkötő. 6) Bodola Ágnes, Csorja Rákhel és Nagy Lina kisasszonyok Feldobolyból 2 kiló 30 drg. tépést és sebkötőt — Sepsi Szentgyörgyön, 1878. szept. 25-én. P o t s a J ó z s e f, főispán.

— Köszönet nyilvánítás. A sepsi-szentgyörgyi „Székely-Mikó“ tanoda részére, a f. év jul. 9. jégvihar által okozott kárfedezésére adoztak: Mlgos. Pótsa József főispán ur 5 frt. öz. Málnási Antalné urasszony 10 frt. Künle József orsz. képviselő ur 3 frt. Lázár Mihály orsz. képviselő, Dacó János, Gábor Péter orsz. képviselő, Császár Domokosné urasszony, Nagy Gábor orsz. képviselő, M Dónáth József t. elnök ur 2—2 frt. Kőnczi Miklós, Thuri Gergely, Seethal Ferenc, Veres Gy. h. ügyvéd, Kovács Károly, Szász Izsák, Gyárfás Benedek, Elekes Béla, Nagy Károly ügyvéd, Kökői Károly. Gyárfás Sámuel, Gidófalvi Anna k. a. Gyárfás Etelek k. a. Dr. Antal Mihály, Bartha Mór, Rákosi Károly, Bartha József, Réz Farkas, Szabó Albert (K.-Vásárhely), Nagy Lajos, Nagy Lázár 1—1 frt. Fekete Albert, Hadnagy József, Hollaki Attila, Bene József, Molnár Áron, Bánfy Zsigmond, Szentiványi Miklós 50—50 kr. összesen 54 frt. 50 kr. E szives adományokért hálás köszönetet mond a tanodai előjáróság nevében G ö r ö g I s t v á n, igazgató-tanár.

— A német eszár mint céltábla. Különösen látszik ugyan, pedig tény, hogy a porosz katonaság céllovéséinél a német eszár, a trónörökös és Moltke életnagyságu képeit használja céltáblául, s mint minden céllovésnél, jutalom és kiüntetésben részesül az, ki az uralkodót homlokon vagy szíven találja golyójával.

— Elfogott gyilkos. Szászsebesről írják a „H. Ztg.“nak, hogy azon egyént, ki alsó-sebesi Janku Tomát ez év július 18-án az uton meggyilkolta, Miskolcz környékén s a szászsebesi járásbíróhoz kísérték. A lovakat és a szekert a gyilkosnál megtalálták. Ez utóbbi nemzetiségre nézve: tót, foglalkozásra nézve üveges. Tettét rövid tagadás után bevallotta.